

E – Charakteristika studijního předmětu				
Název studijního předmětu	8.-9. Lexikologie I.-II.			
Typ předmětu	povinný		dopor. ročník / semestr	1 / ZS, LS
Rozsah studijního předmětu	52	hod. za týden	2p+2s	kreditů
	52		2p+2s	3
Jiný způsob vyjádření rozsahu				
Způsob zakončení	zápočet, zkouška		Forma výuky	přednáška / seminář
Další požadavky na studenta				
Studentova účast se ověřuje udělením zápočtu a koncovou zkouškou.				
Vyučující	prof. PhDr. František Čermák, DrSc.			
Stručná anotace předmětu				
<p>Přednáška pokrývající celý rozsah disciplíny v aplikaci na češtinu, avšak na pozadí obecném. Po úvodních partiích a exkurzu věnovaným otázkám a praxi lexikografie a typologii slovníků se přechází do synchronně pojeté disciplíny.</p> <p>Hlavní okruhy zahrnují:</p> <p>A LEXIKOGRAFIE: stručný přehled</p> <ul style="list-style-type: none"> a - České slovníkářství v minulosti a dnes b - Klasifikace a typologie slovníků c - Slovníky a typy sl. zásoby kvantitativní a funkční d - Výkladový slovník: algoritmus stavby a vzniku, typy práce, mater. zdroje aj. e - Heslo slovníku výkladového (a překladového), jeho části a kritéria, relace a funkce <p>B LEXIKOLOGIE</p> <p>0 ÚVOD</p> <p>Lexikon a lexikologie (a ne lexika), disciplíny: aplikace, onoma-/sémaziologie, terminologie, frazeologie aj.; sémantika a sémiotika, lexikon a gramatika</p> <p>1 JEDNOTKA v systému</p> <ul style="list-style-type: none"> a - Slovo-lexém-pojmenování: definice, názory na jednotku a aspekty, roviny b - Sémaziologie <ul style="list-style-type: none"> b1 - lexém gramaticky a b2 - fónicky-graficky: písmo a j. typy, abecedy-principy, český furor ortografici, grafika rení ortografie, transliterace b3 - forma: varianty, motivace b4 - sémanticky-význam-smysl-hodnota: různé názory a problémy, stratifikace, zvl. komponenty významu a polysémie a její vnitřní struktura, typy b5 - původem a funkční b6 - sémioticky: znak a j. dimenze, relace (=úvod do sémiotiky) a typologie lexikonu znakovš b7 - sociolingvisticky a psycholingvisticky c - Onomaziologie- označování/dezignace <ul style="list-style-type: none"> c1 - typy pojmenování: Mathesius a vývoj, pojmenování v textu a systému, jako proces a resultát ne/pojmenovatelnost a podmínky c2 - neologie v rámci diachronie c3 - propria a apelativa: povaha, zvl. sémioticky c4 - termíny a terminologie c5 - kombinace slov: víceslovná pojmenování c6 - metafora a metonymie v pojmen. aj. c7 - přejímání : pravidla, procesy, internacionalismus c8 - slovní druhy d - Idiom a frazém e - Statistika v lexikonu: hl. statist. charakteristiky slovníku, zvl. slovní druhy, Zipfovy tři zákony aj. f - Univerzália a typologie a slovo/lexém v nich, zvl. v češtině typologie Skaličková a Greenbergova se zaměřením na slovo, lexém a slovo: typologie a typické rysy <p>2 PARADIGMATIKA systémových jednotek</p> <ul style="list-style-type: none"> a - Lexikální paradigma/třída a j. pojetí: principy a vlastnosti, p. slova a uvnitř slova b - Sémantické a logické relace mezi slovy (Hjelmslev aj.) c - Klasifikace podle formy/významu: zákl. princip, mikrosystémy v systému 				